

JOZEF MLÁDEK

TYPY PRIEMYSELNÝCH CENTIER NA STREDNOM POVAŽÍ

Jozef Mládek: Types of the Industrial Centres in the Middle Považie Region. Geogr. Čas., 27, 1975, 2; 2 table, 4 maps, 2 graphs, 13 references.

By means of various criteria and indices, some properties of the industrial centres in the Middle Považie Region are characterized in the work. The matter is an analysis of size, energy requirements, and variety of the structures of industrial centres.

Priemyselné centrá možno považovať za základné teritoriálno-výrobné jednotky. Predstavuje ich jeden, najčastejšie však niekoľko priemyselných závodov, ktoré sú spojené rôznymi druhmi väzieb. Popri technicko-ekonomických väzbách (kooperácia, kombinácia, technologické vzťahy a iné) najčastejšie sú to väzby vyplývajúce z ich lokalizácie v rovnakej základnej územnej jednotke. Podobne ako ostatné teritoriálno-výrobné jednotky i priemyselné centrá sa vyznačujú značnou regionálnou diferenciaciou. Táto sa prejavuje v takých znakoch, akými sú veľkosť centier, rozdielna odvetvová štruktúra centier, odlišná intenzita a priestorový dosah regionálneho i nadregionálneho vplyvu priemyselných centier. Niektoré z týchto znakov sme použili ako hodnotiace kritériá pri klasifikácii priemyselných centier na strednom Považí.

VELKOSŤ PRIEMYSELNÝCH CENTIER

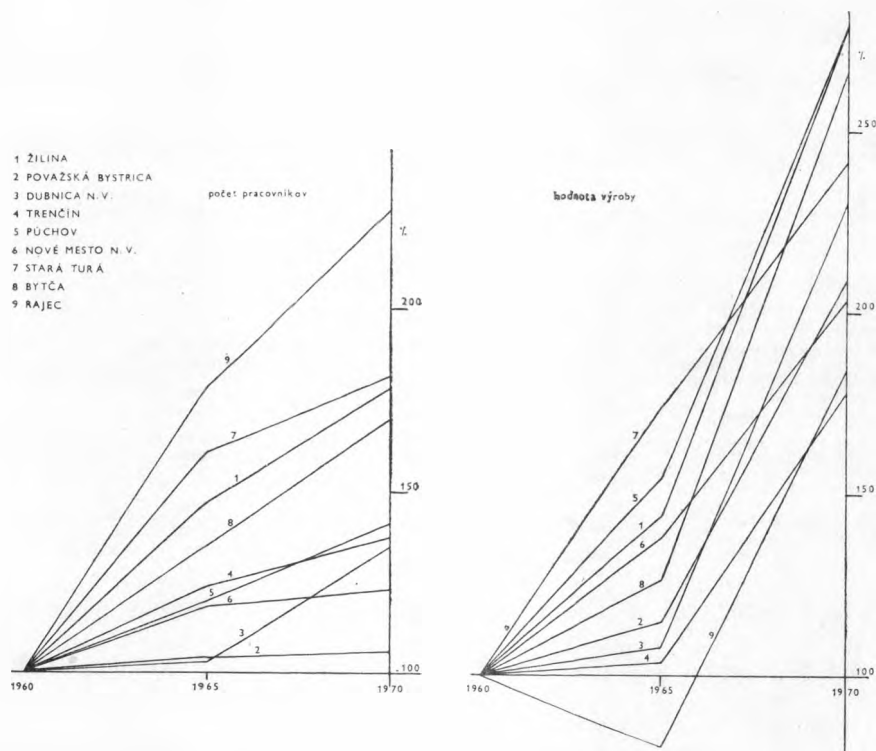
Pri hodnotení veľkosti priemyselných centier sa použili základné ekonomické charakteristiky, a to počet pracovníkov, hodnota výroby i hodnota základných výrobných prostriedkov. Prioritné postavenie sa prisúdilo ukazovateľu počtu pracovníkov.

V regióne stredného Považia možno vyčleniť dve základné kategórie priemyselných teritoriálnych jednotiek, a to priemyselné centrá a priemyselné lokality. Rozhodujúcim kritériom je 2 % podiel na veľkosti priemyslu celého regiónu, čo približne reprezentuje 1500 pracovníkov v priemysle. Kritérium priemyselného centra spĺňa spolu 9 jednotiek, ktorým venujeme predovšetkým pozornosť.

Veľkosťou sa navzájom ešte značne odlišujú a možno ich začleniť do troch skupín. Prvú skupinu predstavujú 4 najväčšie priemyselné centrá s podielom 10–20 % na priemyselnej výrobe regiónu. Každé z nich má 10–15 tisíc pra-

covníkov v priemysle. Spolu je v nich sústredené viac ako 60 % z priemyselnej výroby regiónu. V druhej skupine sú 2 centrá, každé s podielom 5—10 % na výrobe regiónu a s počtom 5—10 tisíc pracovníkov v priemysle. Do tretej skupiny sa zaradili ostatné 3 centrá, ktorých podiel je 2—5 % a počet pracovníkov v priemysle 1500—5000.

Rast priemyselných centier za posledných 10 rokov potvrdzuje proces ďalšej koncentrácie výroby. Podľa ukazovateľa počtu pracovníkov podiel priemyselných centier vzrástol z 84,8 % roku 1960 na 86,8 % roku 1970. Podľa hodnoty výroby sa ich podiel zvýšil z 85,3 % na 88,8 %. Ako ukazuje graf 1, všetky priemyselné centrá zaznamenali rast, i keď tempá ich rastu sú rôzne. Výrazne sa prejavil rast centier tretej skupiny (Stará Turá, Rajec, Bytča), a to podľa počtu pracovníkov, spolu s rastom Žiliny. Vysoko prekračujú priemerný rast priemyslu celého regiónu (zo 100 % roku 1960 na 135 % roku 1970). Približne rovnaký rast, ako je priemer celého regiónu, dosiahli Dubnica nad Váhom, Trenčín a Púchov, menší rast počtu pracovníkov ako priemerný zaznamenali Považská Bystrica a Nové Mesto nad Váhom. Podľa ukazovateľa hodnoty výroby väčší rast ako priemer regiónu (222 %) dosiahli centrá Žilina, Púchov, Bytča a Stará Turá. Priemerný rast zaznamenali Nové Mesto nad Váhom a Považská Bystrica, podpriemerný rast mali Trenčín a Rajec.

Graf 1. Rast priemyselných centier stredného Považia.

Charakteristiky veľkosti priemyselných centier možno odvodzovať aj od celkového potenciálu priemyslu, ktorý je koncentrovaný v regióne stredného Považia. Na ploche takmer 3600 km² [7,3 % z rozlohy Slovenska] je sústredené 13,8 % pracovných príležitostí, 11,8 % základných výrobných prostriedkov a 11,4 % hodnoty z výroby priemyslu na Slovensku. Podobne aj ukazovatele priemyselnej intenzity prevyšujú celoslovenský priemer.

Významný podiel na priemyselnej výrobe Slovenska vykazujú predovšetkým 4 priemyselné centrá z prvej skupiny. V jednotlivých ukazovateľoch dosahujú podiel 1—2,5 %. V usporiadanom rade patria Žilina, Dubnica nad Váhom, Považská Bystrica a Trenčín do prvej desiatky priemyselných centier na Slovensku, ďalšie 2 centrá, a to Púchov a Nové Mesto nad Váhom, dosahujú podiel 0,5—1 % a ostatné 3 centrá — Stará Turá, Bytča a Rajec — dosahujú podiel 0,2—0,5 % na priemyselnej výrobe Slovenska.

S priemyselnou funkciou sa spravidla rozvíjajú aj ďalšie výrobné a nevýrobné funkcie centier. Veľkosť priemyselného centra však nie je jediným faktorom ovplyvňujúcim vývoj funkcií sídel. Komplexnejší vývoj sídel, predovšetkým však ich obytnej funkcie, pozorujeme pri tých centrách, ktoré majú dlhšie obdobie vývoja priemyslu. Ide o centrá Žilina, Nové Mesto nad Váhom a Trenčín, kde sa lokalizovali priemyselné závody už koncom 19. a začiatkom 20. storočia. Ako ukazuje tab. 1, pracovníci v ich priemyselných závodoch predstavujú približne 1/3 zo všetkého obyvateľstva sídel. Postupný vývoj priemyslu pozorujeme aj pri Bytči a Rajci; obe centrá však zaznamenali prudkejší vývoj výroby v poslednom desaťročí, čo podstatne ovplyvnilo sledované ukazovatele.

Tabuľka 1

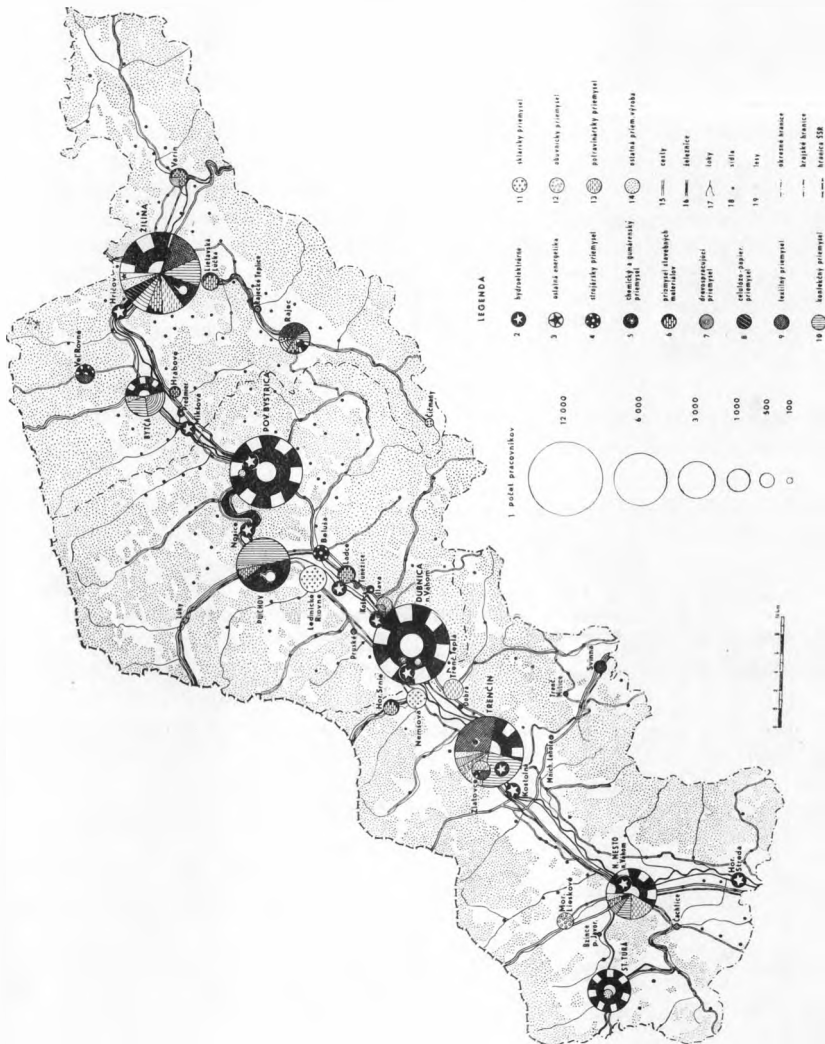
Centrá priemyslu	Podiel pracovníkov priemyslu na celkovej počte obyvateľov v %	Podiel pracovníkov priemyslu na ekonomicky aktívnom obyvateľstve v %
Žilina Nové Mesto nad Váhom Trenčín	25—40	50—75
Bytča Stará Turá	50—60	100—120
Rajec Púchov Považská Bystrica Dubnica nad Váhom	60—75	120—150

Vývoj posledných 3 centier (tab. 1) bol odlišný. Predstavujú mladšie priemyselné centrá. V medzivojnovom období a po oslobodení ČSSR sa v týchto centrách pomerne v krátkom čase lokalizovali a postavili väčšie priemyselné závody. Vývoj sídel, predovšetkým ich veľkosti, nezodpovedal prudkému rastu ich priemyselnej výroby. Ešte aj roku 1970 pracovníci ich priemyselných závodov predstavovali až 2/3 všetkého obyvateľstva týchto sídel. Podobne počet pracovníkov priemyslu veľmi prevyšuje počet všetkých ekonomicky činných

obyvateľov týchto sídel. Tieto centrá majú sformované rozsiahlejšie priestory dochádzky obyvateľstva do ich priemyselných závodov. V budúcnosti možno predpokladať ďalší rast počtu obyvateľov týchto sídel a postupné formovanie ich ostatných funkcií.

Energetické zdroje a požiadavky

V regióne stredného Považia nie sú priemyselne využiteľné ložiská minerálnych palivových surovín. Nedostatok týchto zdrojov bol jedným z faktorov, ktoré spôsobili oneskorený vývoj priemyslu. V posledných rokoch sa potreby pev-

Mapa 1. Priemysel stredného Považia r. 1970.

ných palív zabezpečujú najmä zo severočeskej oblasti (hnedé uhlie) a zo severomoravskej oblasti (menej kvalitné druhy čierneho uhlia). Používajú sa na výrobu tepla a elektriny, najmä vo väčších priemyselných závodoch, ktoré majú vybudované vlastné energetické systémy. Z celkovej spotreby elektriny v priemysle závodné elektrárne zabezpečujú približne 1/5 spotreby. Najväčšie tepelné elektrárne majú strojárne závody v Dubnici nad Váhom a v Považskej Bystrici. Samostatná tepláreň sa v 60. rokoch vybuodovala v Žiline, ktorá má širší, komunálny význam.

Ďalším energetickým zdrojom je zemný plyn, na Považie sa dopravuje plynovodom z oblasti Záhoria a okrem plynifikácie významnejších hospodárskych stredísk vzrastá aj jeho použitie v priemyselných závodoch.

Požiadavky na elektrickú energiu možno zabezpečovať i vďaka dôležitým dopravným magistrálam elektrickej energie, ktoré vedú územím stredného Považia, sú súčasťou hlavných vnútroštátnych i medzinárodných dopravných línii.

Najvýznamnejším miestnym energetickým zdrojom je energia rieky Váh. Jej využitie úzko súvisí s priemyselnou činnosťou na strednom Považí, i keď dosah hydroenergetickej väzkej sústavy je omnoho širší. Zo sústavy navzájom úzko spojených a funkčne sa dopĺňajúcich vodných diel na Váhu a Orave v regióne stredného Považia je 11 hydroelektrární s inštalovaným výkonom 385,7 MW. Ich ročná výroba elektrickej energie dosahuje 1,2—1,5 mld. kWh. Význam tohto hydroenergetického systému je aj v jeho schopnosti dodávať energiu v období špičkového odberu.

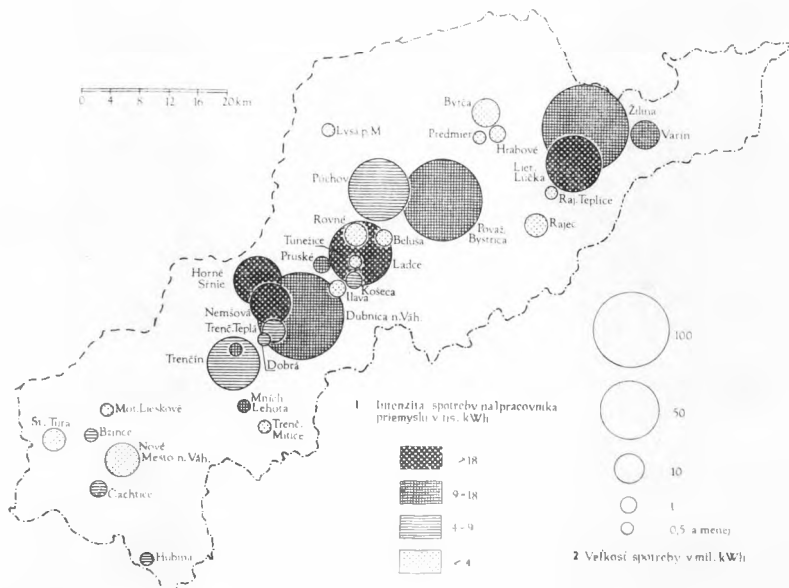
Vplyv energetiky na priestorové rozmiestnenie výrobných síl, predovšetkým na rozmiestnenie všetkých odvetví priemyslu, je všeobecne známy. Miera vplyvu energetiky ako lokalizačného faktora sa však pri jednotlivých odvetviach prejavuje diferencovane. A. Probst (8, 9) rozlišuje 3 skupiny priemyselných odvetví a odborov. Podľa náročnosti na palivo a energiu sú na strednom Považí lokalizované najmä závody, ktoré patria do tretej skupiny (náklady na energiu a palivo predstavujú menej ako 6 % z výrobných nákladov) a menej závodov z druhej skupiny (12—25 % podiel). Vyšší podiel v štruktúre nákladov majú energetické náklady, najmä vo všetkých troch cementárňach, pri výrobe celulózy, v sklárskych závodoch, ale aj v niektorých závodoch i výrobníach strojárneho priemyslu.

Energetické nároky jednotlivých závodov a priemyselných odvetví sa odrážajú aj v spotrebe elektrickej energie v priemysle jednotlivých centier a celého regiónu. Roku 1971 spotreba elektrickej energie v priemysle stredného Považia bola 718 mil. kWh, čo predstavuje necelých 7 % z priemyselnej spotreby na celom Slovensku. Relatívne nízku spotrebu elektrickej energie potvrdzujú aj porovnania.

Spotreba	Stredné Považie	Slovensko
na 1 pracovníka priemyslu	tis. kWh 9,4	18,7
na 1 mil. Kčs hrubého obratu	tis. kWh 50,8	83,4
na 1 mil. Kčs hodnoty základných výrobných prostriedkov	tis. kWh 56,8	96,5

Stredné Považie ako celok má teda pomerne nízku spotrebu elektrickej energie v priemysle, nedosahuje ani celoslovenský priemer. Značné rozdiely možno však pozorovať pri posudzovaní rovnakých ukazovateľov v priemyselných centrách regiónu.

Najväčšiu spotrebu elektrickej energie v roku 1971 (mapa 2) mali 3 centrá z I. veľkostnej skupiny, a to Dubnica nad Váhom, Žilina a Považská Bystrica (vyše 100 mil. kWh). Trenčín a 2 centrá druhej skupiny vytvárajú spolu so 4 lokalitami ďalšiu skupinu (spotreba 10–70 mil. kWh). Centrá tretej skupiny majú menšiu spotrebu (1–10 mil. kWh).

Mapa 2. Priemyselná spotreba elektrickej energie.

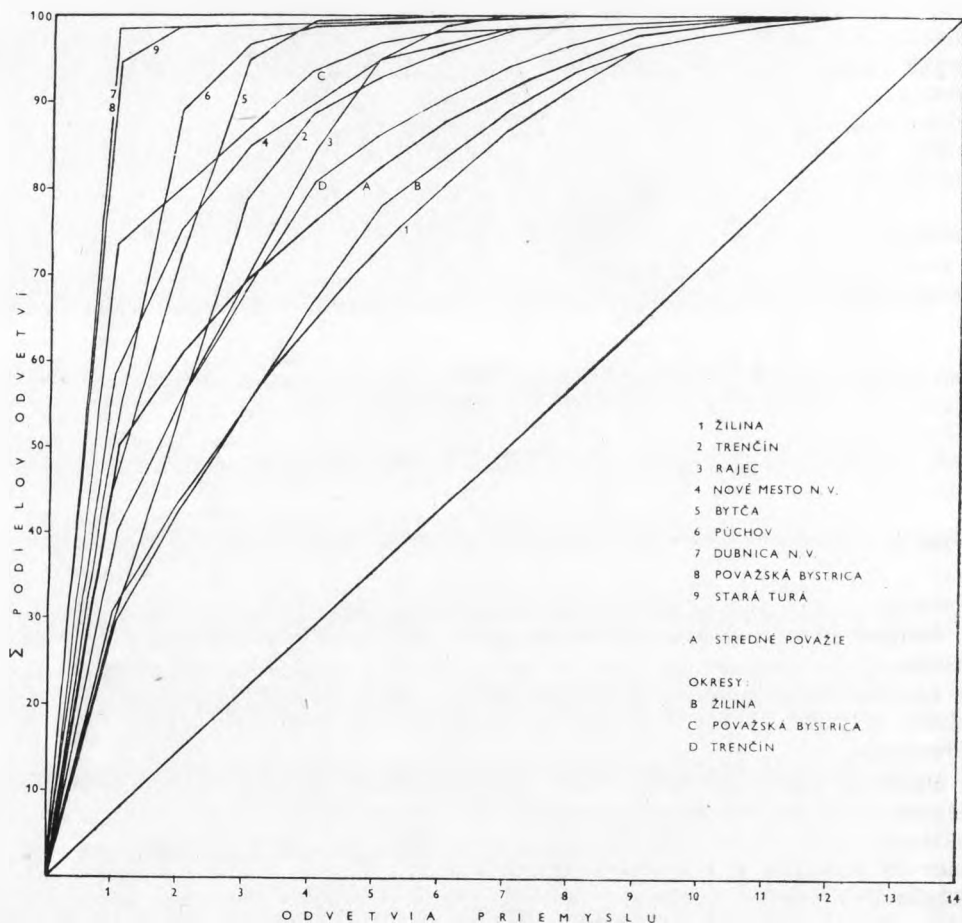
Odlíšny obraz poskytujú relatívne ukazovatele spotreby elektrickej energie. Sledovala sa spotreba na 1 pracovníka priemyslu, na hodnotu hrubého obratu a na hodnotu základných výrobných prostriedkov. Ako porovnávacie hodnoty slúžili priemery týchto ukazovateľov za región stredného Považia a za územie Slovenska.

Vyššie hodnoty spotreby, akými je celoslovenský priemer, dosahujú Ladce, Lietavská Lúčka, Horné Srnie a Nemšová. Sú sídlami závodov (cementárne a sklárne) s mimoriadne vysokou spotrebou elektrickej energie. Regionálny priemer vo všetkých ukazovateľoch prevyšuje iba spotreba Dubnice nad Váhom. Regionálny priemer spotreby v jednom z 3 ukazovateľov prevyšujú centrá Púchov, Považská Bystrica, Žilina, Bytča, ostatné centrá majú nižšiu spotrebu elektrickej energie, ako je priemerná spotreba v regióne.

Typy štruktúr a hlavné odvetvia priemyslu

Priemyselná štruktúra, rozdelenie priemyselnej výroby do jednotlivých priemyselných odvetví, je jednou z dôležitých charakteristík každej územnej jednotky. Veľkosť a štruktúra priemyslu môžu v ekonomickom rozvoji územnej jednotky, ako aj pri vývoji ostatných spoločenských javov a procesov zohrať determinujúcu úlohu. Priemyselná štruktúra, najmä však jej základné charakteristické črty, sú výsledkom mnohoročného vývoja územnej jednotky. Štúdium štruktúr, spoznanie základných proporcií ich skladby, ako aj ich hlavných elementov má mimoriadny význam nielen z poznávacieho hľadiska, ale poskytuje veľmi dôležité informácie pre regionálne plánovanie a pre celkové usmerňovanie vývoja územných jednotiek.

Dobré možnosti stanovenia odvetvovej rozmanitosti priemyselných štruktúr

Graf 2. Diverzifikácia priemyslu.

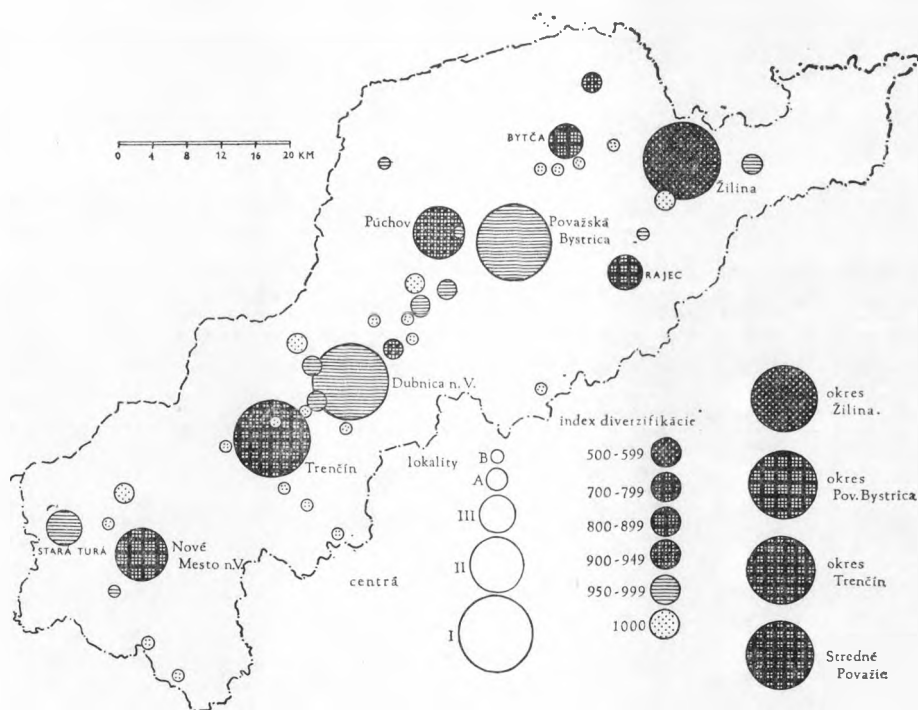
poskytujú miery diverzifikácie (hrubý a čistý index). Predovšetkým umožňujú kvantitatívne vyjadriť rozmanitosť priemyselných štruktúr a poskytujú základné informácie pre porovnávanie rozmanitosti štruktúr sledovaných územných jednotiek.

Rozmanitosť priemyselných štruktúr sa dosť často charakterizuje indexom diverzifikácie, ktorého základný tvar odvodil A. Rodgers [10]. Pri vypracovaní typológie priemyselných uzlov ho použili Ju. G. Sauškin a A. S. Šapošnikov [11]. Pomocou tohto indexu študoval odvetvovú štruktúru priemyslu v ekonomických regiónoch Poľska S. Leszczycki (4). Spôsob výpočtu hrubého a čistého indexu diverzifikácie obsahuje aj práca venovaná štúdiu regionálnej špecializácie priemyslu Slovenska [5].

Pri použitom členení priemyslu na 14 odvetví sa hodnoty čistých indexov diverzifikácie pohybujú od 0 do 1000. Stupeň diverzifikácie priemyselnej štruktúry je v nepriamom vzťahu k hodnote indexu.

Región stredného Považia ako celok má stredný stupeň rozmanitosti priemyselnej štruktúry. Dosť odlišné štruktúry majú 3 jeho základné územné celky. Podľa zisťovania diverzifikácie priemyslu v rámci celého Slovenska [5] okres Žilina má najvyšší stupeň diverzifikácie priemyslu zo všetkých okresov Slovenska. Značnú rozmanitosť štruktúry má aj okres Trenčín, kým okres Považská Bystrica má veľmi nízky stupeň diverzifikácie priemyslu (graf 2).

Zo skupiny priemyselných centier najvyššiu rozmanitosť priemyselnej štruk-

Mapa 3. Diverzifikácia priemyslu stredného Považia.

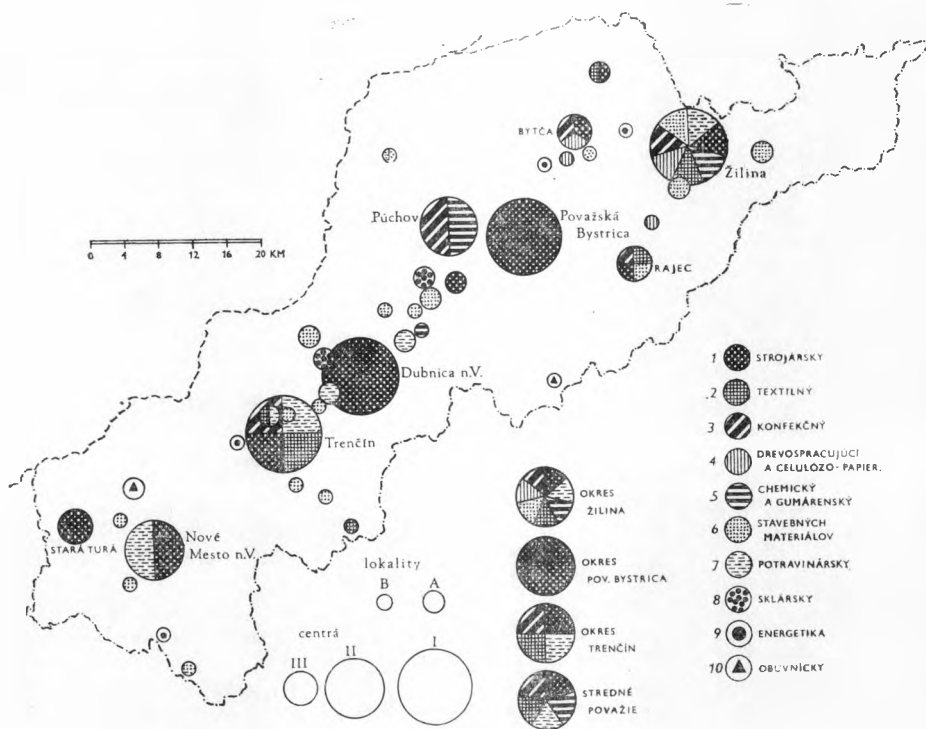
túry má Žilina (mapa 3). Určitú vyrovnanosť štruktúr vykazujú tiež centrá Trenčín, Rajec, Nové Mesto nad Váhom, Bytča a Púchov. Veľmi nízky stupeň rozmanitosti priemyslu majú centrá Považská Bystrica, Dubnica nad Váhom a Stará Turá. Podobne nízky stupeň diverzifikácie má väčšina priemyselných lokalít.

Pri hodnotení rozmanitosti priemyselnej štruktúry určitej územnej jednotky vynára sa aj problém stanovenia hlavných, teda určujúcich elementov takejto štruktúry. Úlohu možno formulovať aj ako určenie, výber tých elementov, ktoré tvoria najvýhodnejšiu kombináciu. Určovanie takýchto odvetvových kombinácií býva často poznamenané subjektívnymi predstavami, ktoré tvoria z odvetví majúcich najväčší podiel v priemyselnej štruktúre, častokrát chýba kvantifikácia hodnotiacich kritérií.

Jednu z možností určiť kombináciu hlavných elementov určitej štruktúry poskytuje metóda J. C. Weavera [13]. Vypracoval ju na určenie takej kombinácie hlavných plodín, ktorá by mohla charakterizovať a navonok reprezentovať určitú štruktúru. Neskôr sa vypracovalo viacero modifikácií metódy J. C. Weavera,

Tabuľka 2
Rozmanitosť a hlavné odvetvia priemyselných štruktúr

Centrá a lokality	Veľkosť čistých indexov diverzifikácie	Počet hlavných odvetví štruktúry priemyslu
Žilina		7
Trenčín	550—799	4
Rajec		4
Nové Mesto nad Váhom	800—899	2
Bytča		3
Zlatovce		2
Ilava	900—949	1
Veľké Rovné		2
Púchov		2
Varín		1
Ladce		1
Dubnica nad Váhom		1
Stará Turá	950—999	1
Považská Bystrica		1
Nemšová		1
Trenčianska Teplá		1
Beluša		1
Lietavská Lúčka		1
Moravské Lieskové		1
Horné Srnie	1000	1
Lednické Rovne		1
Okres Žilina	530—590	7
Okres Považská Bystrica	880—899	1
Okres Trenčín	670—710	4
Stredné Považie	700—705	5

Mapa 4. Hlavné odvetvia priemyselných štruktúr.

ktoré umožnili jej použitie pri typológii miest, pri štúdiu priemyselných štruktúr a ukazuje sa pomerne široká možnosť ďalšej aplikácie.

Pre analýzu modelov odvetvových štruktúr priemyslu ako najvhodnejšia sa javí jedna z modifikácií tejto metódy, ktorú vypracoval japonský geograf K. Doi a ktorú rozoberá vo svojej práci K. Bielecka [1]. K. Doi zostrojil tabuľku odchýlok, ktorú predstavuje súbor kritických hodnôt [1] a podľa ktorých možno jednoduchšie určiť hlavné elementy určitej štruktúry. Tento spôsob sa stal podkladom na stanovenie hlavných odvetví priemyselných štruktúr v centrách a lokalitách priemyslu na strednom Považí (mapa 4).

Ako vidieť z tab. 2, medzi stupňom rozmanitosti priemyslu a počtom hlavných odvetví v štruktúre priemyslu jednotlivých centier existuje priamy vzťah. Z priemyselných centier väčšina má polyodvetvový model priemyselnej štruktúry a zároveň aj najväčší stupeň rozmanitosti priemyslu (Žilina, Trenčín, Rajec, Nové Mesto nad Váhom, Bytča, Púchov). Iba 3 z nich (Považská Bystrica, Dubnica nad Váhom, Stará Turá) majú monoodvetvový model s nízkym stupňom diverzifikácie, pričom pri všetkých troch má v ich štruktúre dominantné postavenie strojársky priemysel.

Odvetvové modely najväčších centier majú podstatný vplyv na odvetvové modely priemyslu takých územných jednotiek, akými sú okresy, a prirodzene aj na model priemyslu celého regiónu. Polyodvetvové modely s vyšším stupňom

diverzifikácie môžeme pozorovať pri okresoch Žilina a Trenčín. Okres Považská Bystrica má nízky stupeň diverzifikácie priemyslu a monoodvetvový model.

V modeli regiónu stredného Považia nastáva určitá kompenzácia, najmä však extrémnych odvetvových štruktúr. Podľa oboch hodnotiacich ukazovateľov (hodnota výroby, počet pracovníkov) požiadavky hlavného odvetvia spĺňa iba strojársky priemysel. Podľa ukazovateľa hodnoty výroby hlavnými odvetviami sú chemický, gumársky a potravinársky priemysel a podľa počtu pracovníkov požiadavky spĺňajú i konfekčný a textilný priemysel. Výsledný model teda obsahuje 5 odvetví. Aj na stupni diverzifikácie priemyslu možno pozorovať kompenzačné vplyvy jednotlivých centier. Podľa hodnoty indexov (700—705) ide o pomerne vysoký stupeň diverzifikácie priemyslu.

LITERATÚRA

1. BIELECKA, K.: Metody okrešľania elementów wiodacych w strukturze. Przegląd geograficzny, 43, 1—2, 1971, 19—36. — 2. GORLOV, V. N., SAUŠKIN, JU. G., TROFI-MOVSKAJA, E. A.: Praktičeskoje značeniye ekonomiko-geografičeskovo izučeniya promyšlennych uzlov. Vestnik MU, Geografija, 1, 1963, 9—15. — 3. CHRUŠČEV, A. T.: Promyšlennye uzly SSSR i principy ich tipologii. Vestnik MU, Geografija, 2, 1970, 15—25. — 4. LESZCZYCKI, S.: Struktura branżowa przemysłu w Polsce w latach 1946—1965. Przegląd geograficzny, 39, 2, 1967, 307—319. — 5. MLÁDEK, J.: Niektoré miery teritoriálnej špecializácie priemyslu. Geogr. Čas., 24, 1, 1972, 213—234. — 6. MLÁDEK, J.: Koncentrácia a strediská priemyslu na strednom Považí. Acta geogr. UC, 8, 1965, 163—196. — 7. POMAZANOV, S. J.: O metodike vydeleniya promyšlennych uzlov i scheme ich proizvodstvennoj charakteristiky. Izvestiya AN SSSR, ser. geografičeskaja, 3, 1962, 58—67. — 8. PROBST, A. J.: Efektivnost územní organizace výroby. SPN, Praha 1969. — 9. PROBST, A. J.: Lokalizacja przemysłu socialistycznego, Warszawa 1965. — 10. RODGERS, A.: Some Aspects of Industrial Diversification in the United States. Econ. Geogr., 5, 33, 1957, 16—30.
11. SAUŠKIN, JU. G., ŠAPOŠNIKOV, A. S.: Problemy razvitija i tipologii promyšlennych uzlov na primere Srednevo Povolžia. Izd. MU, Moskva 1965. — 12. STŘÍDA, M.: Průmyslová jádra. Sbor. Českoslov. spol. zeměpisné, 67, 1972, 127—142. — 13. WEAWER, J. C.: Livestock Units and Combination Regions in the Middle West. Ekon. Geogr., 32, 3, 1956, 237—259.

Jozef Mládek

TYPES OF THE INDUSTRIAL CENTRES IN THE MIDDLE POVAŽIE REGION

The work aims at characterization of some properties of the industrial centres in the Middle Považie Region by means of various criteria and indices.

The size of centres has been characterized according to basic economic characteristics — number of workers, value of production, and the size of basic means of production. Some of the industrial centres have reached the whole-Slovakian importance. In evaluating the size of centres also dynamic aspect has been introduced.

An important localization factor of industry are energetic conditions. Classification of the industrial centres has been made on the basis of the evaluation of resources and energy requirements. Both the demands upon electric energy consumed and also indices of consumption intensity are taken into consideration.

Another important mark of the industrial centres is the structure of their industrial production. By means of the index of diversification the variety of structures has been studied and also the basic branches of industrial structures have been set out.

From the Slovak translated by A. K r a j č í r

Map 1. Industry of the Middle Považie Region in 1970

1 — number of workers; 2 — hydroelectric power plants; 3 — other power; 4 — engineering industry; 5 — chemical and rubber industry; 6 — building industry; 7 — woodworking industry; 8 — cellulose and paper industry; 9 — textile industry; 10 — ready-made clothing industry; 11 — glass industry; 12 — boot-and-shoe industry; 13 — foodstuffs industry; 14 — other industries; 15 — ways; 16 — railways; 17 — streams; 18 — settlements; 19 — forests.

Map 2. Industrial consumption of electric energy

1 — consumption intensity per 1 industrial worker in thousands of kWhrs; 2 — consumption size in millions of kWhrs.

Map 3. Diversification of the industry in the Middle Považie Region.

Map 4. Basic branches of the industrial structures

1 — industrial branches; 2 — engineering; 3 — textile; 4 — ready-made clothing; 5 — woodworking and cellulose paper; 6 — chemical and rubber; 7 — building; 8 — foodstuffs; 9 — glass; 10 — power; 11 — boot-and-shoe industry.

Graph 1. Growth of the industrial centres in the Middle Považie Region.

Graph 2. Diversification of the industry.